

ARTICLE TYPE: RESEARCH ARTICLE

Türkiye'de Hemşirelik Alanında Yapılan Ölçek Geliştirme İle İlgili Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi

Bibliometric Analysis of Graduate Theses on Scale Development in The Field of Nursing in Türkiye

Hüseyin YAŞAR^{1*}, Seval AKBEN², Sezer AVCI³^{1*} Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Göksun MYO, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü,Kahramanmaraş, Türkiye, hyasar@ksu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-8241-3375>² Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Göksun MYO, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü,Kahramanmaraş, Türkiye, stufekci@ksu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-2582-3524>³ Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Afşin SYO, Hemşirelik Bölümü, Kahramanmaraş, Türkiye, sezeravci@ksu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-3575-4585>

ÖZET

Amaç: Bu araştırmanın amacı, Türkiye’de hemşirelik alanında ölçek geliştirme konusunda yapılmış lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizini gerçekleştirerek bu alandaki bilimsel üretimin genel profilini ortaya koymak, tezlerin yayın özelliklerini incelemek ve hemşirelik akademisinin ölçek geliştirme çalışmalarına yönelik eğilimlerini belirlemektir.

Materyal ve Metot: Tanımlayıcı ve bibliyometrik tasarımda yürütülen bu çalışmada, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında 01.01.2000-30.01.2026 tarihleri arasında yayımlanan tezler “ölçek” ve “ölçeği” anahtar kelimeleri kullanılarak taranmıştır. Evreni 338 tez oluşturmuş, amaçlı örnekleme yöntemiyle hemşirelik alanında ölçek geliştirme içeren, Türkçe yazılmış ve erişime açık 100 tez örnekleme dâhil edilmiştir. Tezler; tür, yayım yılı, danışman unvanı, üniversite türü, örneklem grubu ve büyüklüğü, geliştirilen ölçeğin alt faktör ve madde sayıları gibi parametreler açısından incelenmiş ve veriler betimsel istatistiklerle analiz edilmiştir.

Bulgular: İncelenen tezlerin %52’si doktora, %48’i yüksek lisans düzeyindedir. Çalışmaların %69’unun 2021–2026 yılları arasında gerçekleştirildiği belirlenmiş olup son yıllarda belirgin bir artış olduğu saptanmıştır. Tez danışmanlarının %45’i profesör, %32’si doçent, %23’ü doktor öğretim üyesidir. Tezlerin %84’ü devlet, %16’sı vakıf üniversitelerinde yürütülmüştür. Örneklem grupları çoğunlukla hemşireler (%37), hastalar (%25) ve öğrencilerden (%10) oluşmaktadır. Çalışmaların büyük kısmında örneklem büyüklüğü 201-400 kişi arasındadır (%33). Geliştirilen ölçeklerin %63’ünün 3-5 alt faktörden, %49’unun ise 21-40 maddeden oluştuğu belirlenmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Türkiye’de hemşirelik alanında ölçek geliştirme çalışmalarının özellikle son yıllarda niceliksel olarak arttığını ve metodolojik araştırmalara yönelik ilginin güçlendiğini göstermektedir. Devlet üniversiteleri bu alanda öncü konumda olup, vakıf üniversitelerinde araştırma kapasitesinin artırılması gereklidir. Örneklem çeşitliliğinin genişletilmesi ve psikometrik kalite standartlarının güçlendirilmesi, gelecekteki çalışmaların bilimsel niteliğini artıracaktır. Bu bibliyometrik analiz, hemşirelikte ölçek geliştirme eğilimlerinin izlenmesine katkı sağlamakta ve araştırmacılar ile lisansüstü programlara yol gösterici veriler sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Ölçek geliştirme, Akademik tezler, Bibliyometrik analiz.

ABSTRACT

Objective: The aim of the present study is to identify the general profile of the scientific studies in the field by carrying out a bibliometric analysis of the postgraduate theses written in the field of nursing in Turkey regarding the subject of the development of scales, to investigate the characteristics of the publications of the theses, and to determine the trends in the studies regarding the development of scales in the field of nursing academia.

Material and Methods: The research was designed to be carried out with a descriptive and bibliometric method, and the theses published between January 1, 2000, and January 30, 2026, were searched in the database of the Higher Education Council National Thesis Center with the keywords “scale” and “measuring instrument.” The population of the research consisted of 338 theses, and the theses written in Turkish, accessible for the research, and related to the subject of the development of scales in the field of nursing were used for the research with the purposive sampling method. The theses were examined in terms of the type, year, title of the advisor, type of the university, sample group, number of sub-factors, and number of items of the scale developed, and the data were analyzed with descriptive statistics methods.

Results: Among the theses studied, 52% were doctoral theses, and 48% were master's theses. Sixty-nine percent of the studies were conducted between 2021 and 2026. It was seen that a considerable increase has occurred in these studies in recent years. Among the advisors of these theses, 45% were professors, 32% were associate professors, and 23% were assistant professors. Eighty-four percent of these studies were conducted at state universities, and 16% were conducted at foundation universities. Among the sample groups in these studies, nurses (37%), patients (25%), and students (10%) were at the forefront. In most studies, sample groups consisted of 201-400 individuals (33%). It was determined that 63% of these scales consisted of 3-5 sub-factors, and 49% consisted of 21-40 items.

Discussion and Conclusion: The findings obtained in the present study indicate that scale development studies in the field of nursing science in Turkey have increased quantitatively, especially in recent years. Additionally, it has been seen that interest in methodological studies has increased. State universities are at the forefront in these

studies. Research capacity should be increased at foundation universities. Bibliometric studies like the present one will guide researchers and graduate programs in scale development studies in nursing science.

Keywords: Nursing science, Scale development, Academic dissertations, Bibliometric analysis.

Sorumlu Yazar/Corresponding Author: Hüseyin YAŞAR, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Göksun Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Kahramanmaraş, Türkiye, hyasar@ksu.edu.tr. 0000-0001-8241-3375

Atıf /Cite: Yaşar H, Akben S, Avcı S. Türkiye'de Hemşirelik Alanında Yapılan Ölçek Geliştirme İle İlgili Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi. Mehes Journal. 27 Mart 2026;4(1):25-35.

The journal is licensed under a [Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

GİRİŞ

Hemşirelik, bireyin, ailenin ve toplumun sağlığını koruma, geliştirme ve hastalık durumunda iyileştirme amacına yönelik planlanan, örgütlenen ve uygulanan sağlık hizmetlerinden sorumlu; bilim ve sanattan oluşan dinamik bir sağlık disiplindir. Hemşirelik biliminin gelişimi ve ilerlemesini, alandaki araştırmaların niteliği ve niceliği ile ilişkilidir. Bu çerçevede, geçerli ve güvenilir ölçüm araçlarının geliştirilmesi, hemşirelik alanındaki bilimsel araştırmaların nitelik ve niceliğini artırmada önemlidir (1, 2).

Türkiye'de hemşirelik lisansüstü eğitimi, 1968 yılında yüksek lisans, 1972 yılında doktora Hacettepe Üniversitesi'nde başlamış ve zamanla farklı anabilim dallarına ayrılarak günümüze kadar gelişimini sürdürmüştür (3). Lisansüstü eğitimin temel amacı, hemşirelere derinlemesine bilgi kazandırmak, araştırma yöntemlerini öğretmek ve analitik düşünme becerilerini geliştirmektir. Bu süreçte yürütülen tezler, hemşirelik biliminin kuramsal ve uygulamalı boyutlarına önemli katkılar sunmaktadır (4).

Ölçek geliştirme çalışmaları, hemşirelik araştırmalarının temelini oluşturan metodolojik araştırmalar arasında yer almaktadır. Hemşirelik alanında davranış, tutum, yetenek, beceri ve birçok farklı konuda ölçüm yapmak üzere hemşire araştırmacılar, kendi alanlarıyla ilgili metodolojik çalışmalar yaparak hemşirelik bilimi için değerli ölçekler geliştirmekte veya çeşitli ölçeklerin Türk diline ve kültürüne uyarlama çalışmalarını yapmaktadırlar (5). Ölçek geliştirme sürecinde, ölçülmek istenen özelliğin tanımlanması, madde havuzunun oluşturulması, uzman görüşlerinin alınması, pilot uygulama, geçerlik ve güvenilirlik analizlerinin yapılması gibi sistematik aşamalar bulunmaktadır (6). Geçerli ve güvenilir ölçüm araçları olmaksızın yapılan araştırmalarda doğru ve güvenilir sonuçlara ulaşmak mümkün olmamakta, bu durum hem istatistiksel testlerin gücünü düşürmekte hem de özellikle klinik uygulamada hatalı kararlara zemin hazırlayabilmektedir (7).

Bibliyometrik analiz, bilimsel yayınların ve akademik çalışmaların niceliksel özelliklerini sistematik bir şekilde inceleyerek, belirli bir alandaki bilimsel üretkenliği, eğilimleri ve gelişmeleri ortaya koyan bir araştırma yöntemidir (8). Bibliyometri terimi ilk olarak 1969 yılında Pritchard tarafından ortaya atılmış ve "matematiksel ve istatistiksel yöntemlerin kitap ve diğer iletişim araçlarına uygulanması" olarak tanımlanmıştır (9). Bibliyometrik analizler, belirli bir bilim dalında, araştırma alanında veya konuda yürütülen çalışmaların yayın yılı, yazar sayısı, kurum dağılımı, araştırma yöntemi, yayınlanma durumu ve atıf sayısı gibi çeşitli parametreler açısından değerlendirilmesine olanak sağlamaktadır (10). Bibliyometrik çalışmalar, bir bilim dalının mevcut durumunu ortaya koymanın yanı sıra, o alandaki gelişimin yönünün belirlenmesine, sorunların ve eksikliklerin saptanmasına ve bu doğrultuda yapılması

gereken düzenlemelerin ya da getirilecek önerilerin tartışılmasına olanak sağlamaktadır (8). Lisansüstü tezler üzerinde yapılan bibliyometrik analizler ise, akademik bilgi üretim süreçlerinin izlenmesi, araştırma trendlerinin belirlenmesi ve gelecekteki araştırma alanlarının planlanması açısından önemli veriler sunmaktadır (11).

Son yıllarda, sağlık bilimleri alanında bibliyometrik analiz yönteminin kullanımı giderek artmaktadır. Türkiye'de tüberküloz, HIV/AIDS, cinsel yolla bulaşan hastalıklar, tıbbi parazitoloji, spor hekimliği, halk hekimliği, aile hekimliği, odyoloji, psikiyatri ve sağlık turizmi gibi çeşitli sağlık alanlarında lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizleri yapılmış ve bu çalışmalar, ilgili alanlardaki akademik üretimin profilini ortaya koymuştur (12). Ancak literatür taramasında, Türkiye'de hemşirelik alanında yapılan ölçek geliştirme konulu lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizini konu alan herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Hemşirelik biliminin metodolojik altyapısının güçlendirilmesi ve Türk diline ve kültürüne uyumlu ölçeklerin geliştirilmesi, ulusal ve uluslararası düzeyde yapılacak araştırmaların kalitesini doğrudan etkilemektedir (13). Bu nedenle, hemşirelik alanında ölçek geliştirme konusunda yapılan lisansüstü tezlerin sistematik bir şekilde incelenmesi, bu alandaki bilimsel üretimin niceliğini ve niteliğini değerlendirmek, mevcut durumu ortaya koymak ve gelecekteki araştırmalara yön vermek açısından büyük önem taşımaktadır.

Bu çalışmada, Türkiye'de hemşirelik alanında ölçek geliştirme konusunda yapılmış lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizinin yapılması, tezlerin yayınlanma durumunun belirlenmesi ve hemşirelik akademisinin ölçek geliştirme çalışmalarına olan ilgisinin saptanması amaçlanmıştır. Çalışma kapsamında, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında kayıtlı olan ve erişime açık tezler; yayın yılı, üniversite, enstitü, anabilim dalı, tez türü, danışman unvanı, araştırma yöntemi, örneklem grubu, ölçek geliştirme türü (yeni ölçek geliştirme veya ölçek uyarlama), yayınlanma durumu, yayımlandığı derginin indekslenme durumu ve atıf sayısı gibi parametreler açısından incelenmiştir. Bu bibliyometrik analizin, hemşirelik alanında ölçek geliştirme çalışmalarının genel profilini ortaya koyacağı, güçlü yönleri ve geliştirilmesi gereken alanları belirleyeceği, araştırmacılara ve lisansüstü eğitim veren kurumlara yol gösterici bilgiler sunacağı ve hemşirelik biliminin metodolojik altyapısının güçlendirilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca, elde edilen bulgular ışığında, ölçek geliştirme çalışmalarının uluslararası düzeyde görünürlüğünün artırılmasına yönelik öneriler geliştirilmesi hedeflenmektedir.

MATERYAL ve YÖNTEM

Araştırmanın Tasarımı

Bu araştırma lisansüstü tezlerin retrospektif olarak incelenmesi sonucu gerçekleştirilmiş bibliyometrik bir çalışmadır. Bu çalışmada, Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Başkanlığı Ulusal Tez Merkezi veri tabanında lisansüstü programlarda hemşirelik alanında ölçek geliştirme ile ilgili yayımlanmış tez çalışmalarının bibliyometrik analizlerinin yapılması amaçlanmıştır.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Başkanlığı Ulusal Tez Merkezi web sayfası veri tabanından 30.01.2026 tarihinde ‘ölçek’ ve ‘ölçeği’ anahtar kelimeleri kullanılarak hemşirelik ana bilim dalında yayımlanan tezler taranmıştır. Yükseköğretim Kurulu’nun (YÖK) “Ulusal Tez Merkezi” adlı internet veri tabanı içerisinde yer alan ve 01.01.2000– 30.01.2026 tarihleri arasında yayımlanan 338 tez çalışması araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Araştırmada, amaçlı örnekleme yöntemi kullanılarak hemşirelik alanında yapılan tezler örnekleme oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini 338 tez içerisindeki ‘ölçek geliştirme’ çalışması olan 100 tez oluşturmuştur. Çalışmaya hemşirelik alanında yapılan, tez başlığında ölçek geliştirme anahtar kelimesi geçen, Türkçe yayınlanmış ve erişim izni verilen lisansüstü tezler dâhil edilmiştir.

Araştırma Soruları

1. Türkiye’de hemşirelik alanında yapılan ölçek geliştirme ile ilgili tez çalışmalarının türüne, yayım yılı, danışman unvanı, üniversite türüne göre dağılımı nedir?
2. Türkiye’de hemşirelik alanında yapılan ölçek geliştirme ile ilgili tez çalışmalarının örneklem grubu ve sayısına göre dağılımı nedir?
3. Türkiye’de hemşirelik alanında yapılan ölçek geliştirme ile ilgili tez çalışmalarında geliştirilen ölçeklerin alt faktör ve toplam madde sayıları kaçtır?

BULGULAR

Türkiye’de Hemşirelik alanında ölçek geliştirme ile ilgili yapılan lisansüstü araştırmalara ilişkin bulgular; çalışma kapsamında belirlenen parametrelere göre verilmiştir. Yapılan analizlerin sonucunda elde edilen bulgular tablolara aktararak yorumlanmıştır.

Çalışmanın tez türüne göre dağılımlarına bakıldığında; tezlerin sırayla %52’sinin doktora, %48’inin yüksek lisans alanında olduğu görülmüştür. Bu çalışmada incelenen tezlerin yıllara göre dağılımı göre incelendiğinde 2000 ve 2026 yılları arasında toplam 100 tez çalışması

yapıldığı görülmektedir. En çok çalışmanın %69 oranı ile 2021-2026 yılları arasında olduğu görülmüştür. Çalışmanın tez danışman unvanına göre dağılımına bakıldığında; danışmanların %45'inin profesör, %32'sinin doçent, %23'ünün ise doktor öğretim üyesi olduğu tespit edilmiştir. Tezlerin çalışılmış olduğu üniversite türüne göre dağılımı incelendiğinde ise %84'ünün devlet, %16'sının ise vakıf üniversitesi olduğu saptanmıştır (Tablo 1).

Tablo 1. Türkiye’de Hemşirelik Alanında Yapılan Ölçek Geliştirme ile İlgili Tez Çalışmalarının Türüne, Yayın Yıllarına, Danışman Unvanına, Üniversitelere Göre Dağılımı (n=100)

Tez Türü	N	%
Yüksek Lisans	48	48
Doktora	52	52
Yayın Yılı		
2000-2020	31	31
2021-2026	69	69
Danışman Unvanı		
Profesör	45	45
Doçent	32	32
Doktor Öğretim Üyesi	23	23
Üniversite Türüne Göre		
Devlet	84	84
Vakıf	16	16

n: Sayı, %: Yüzde

Tablo 2 incelendiğinde tezlerin önemli bir kısmı (%37) hemşirelerin örneklem olarak seçildiği çalışmalardan oluşturulmuştur. Hastaların ve öğrencilerin sırasıyla en çok tercih edilen örneklem grupları oldukları görülmüştür. Tezlerin çalışılan örneklem sayılarına göre dağılımına bakıldığında; her üç tezden birinin 201 ile 400 kişi ile çalışıldığı saptanmıştır. 200 örneklem ve aşağısında ise daha az çalışma yapıldığı görülmektedir.

Tablo 2. Türkiye’de Hemşirelik Alanında Yapılan Ölçek Geliştirme ile İlgili Tez Çalışmalarının Örneklem Grubuna ve Sayısına Göre Dağılımı (n=100)

Örneklem Grubu	N	%
Hemşireler	37	37
Sağlık Çalışanları	4	4
Öğrenciler	10	10
Hastalar	25	25
Çocuklar	6	6
Kadınlar	9	9
Diğer (Tüm toplum)	9	9
Örneklem Sayısı		
1-200 kişi	12	12
201-400 kişi	33	33
401-600 kişi	27	27
601 kişi ve üzeri	28	28

Tezlerde geliştirilen ölçeklerin alt faktör sayısına göre dağılımına bakıldığında; yaklaşık olarak her üç ölçekten ikisinin 3 ile 5 alt faktörden oluştuğu saptanmıştır. Toplam madde sayıları ise tüm tezlerin yaklaşık yarısında 21 ile 40 madden oluştuğu görülmektedir (Tablo 3).

Tablo 3. Türkiye’de Hemşirelik Alanında Yapılan Ölçek Geliştirme ile Geliştirilen Ölçeğin Alt Faktör ve Toplam Madde Sayısına Göre Dağılımı (n=100)

Alt Faktör Sayısı	N	%
Alt Faktör yok- 2 Alt Faktörlü	19	19
3-5 Alt Faktörlü	63	63
6 Alt Faktörlü ve üzeri	18	18
Toplam Madde Sayısı		
5-20 Madde	30	30
21-40 Madde	49	49
41 Madde ve üzeri	21	21

TARTIŞMA

Bu çalışmada hemşirelik disiplinde ölçek geliştirme amacıyla gerçekleştirilen toplam 100 tez incelenmiştir. Tezlerin yıllara göre dağılımı incelendiğinde en çok araştırmanın son beş yılda, önceki yirmi yılda ise çok daha az olduğu görülmüştür. Hemşirelik akademik gelişiminin son dönemde hızlandığı ulusal düzeydeki değişimi düşünüldüğünde bilimsel verilerin toplanması yöntemlerinin tezlere yansması kaçınılmazdır (14). Hemşirelik lisansüstü programlarının artışı beraberinde tez çalışmalarını da arttırdığından bu sonuç literatürle benzerlik göstermektedir. Çalışmamızda devlet üniversitelerinde çalışılan ölçek geliştirme tezlerinin vakıf üniversitelerinden oldukça yüksek olduğu dikkat çekmektedir. Bu durum, Türkiye’de devlet üniversitelerindeki akademisyen ve lisansüstü öğrenci sayılarının vakıf üniversitelerine oranla çok fazla sayıda olması ile açıklanabilmektedir (15). Bilimsel üretimin kurumsal dağılımına ilişkin bulgular yalnızca ulusal düzeyde değil, küresel ölçekte yapılan bibliyometrik analizlerde de benzer örüntüler göstermektedir. Web of Science’da en çok atıf alan 500 makalenin incelendiği kapsamlı bir çalışmada, yüksek etkili yayınların belirli üniversite ve araştırma merkezlerinde yoğunlaştığı ve bu kurumların metodolojik üretim kapasitesi ile öne çıktığı bildirilmiştir (16). Bu durum, araştırma altyapısı ve akademik kapasitenin bilimsel üretim üzerindeki belirleyici rolünü ortaya koymaktadır. Mevcut çalışmada ölçek geliştirme tezlerinin büyük ölçüde devlet üniversitelerinde yoğunlaşmış olması da benzer biçimde kurumsal araştırma kapasitesinin metodolojik üretim üzerindeki etkisini düşündürmektedir.

Çalışmamızda örneklem grubunun hemşireler, hastalar ve öğrencilerden oluşması önem göstermektedir. Erişimin kolay olması, hedeflenen sayıya ulaşılabilmesi ve çalışmaların nicel

yöntemlerle gerçekleşmesinden dolayı bu gruplara yönelik araştırmaların daha fazla olduğu değerlendirilmektedir (17). Araştırmamızda örneklem sayısının 201 ile 400 kişi aralığının daha fazla olduğu dikkat çekmektedir. Alanyazında ölçek geliştirme süreçlerinde sıklıkla önerilen örneklem sayısı ile uyumlu olduğu görülmektedir (18). Bu durum tez çalışma süreçlerinde literatürün dikkatle incelendiğinin göstergesi olarak ifade edilebilir. Araştırmamızda, hemşirelik alanında geliştirilen ölçeklerin alt faktör sayılarının çoğunlukla 3 ile 5 alt faktörlü olması ve toplam madde sayılarının ise çalışmaların yaklaşık yarısında 21 ile 40 madde olması öne çıkmaktadır. Bu durumun ölçeklerde ulaşılması hedeflenen amaçların alt boyutlarıyla açıklanmasının önemini ortaya koyduğu düşünülmektedir. Bu sonuçlar, ölçülen kavramların kuramsal çerçevelerine uygun şekilde yapılandırıldığını ve ölçeklerin hem kapsayıcı hem de uygulanabilir olacak şekilde tasarlandığını ortaya koymaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada hemşirelik alanında ölçek geliştirme ile ilgili Ulusal Yök Tez Merkezi veri tabanında yayınlanan çalışmalar farklı yönleriyle incelenerek bibliyometrik bir analiz yapılmıştır. Elde edilen veriler tablolar yoluyla görselleştirilerek yorumlanmıştır. Araştırmada kullanılacak olan tezler belli kriterler gözetilerek seçilen 100 tez üzerinden yürütülmüştür. Elde edilen bulgular, hemşirelik disiplininde ölçek geliştirme çalışmalarının nicelik ve nitelik açısından önemli bir gelişim gösterdiğini ortaya koymaktadır. Ölçek geliştirme tezlerinin büyük çoğunluğunun son beş yılda gerçekleşmesi, hemşirelik eğitiminin lisansüstü düzeyde yaygınlaşması ve akademik kapasitenin güçlenmesiyle doğrudan ilişkilendirilmektedir. Hemşirelik lisansüstü programlarının sayısal artışı, disiplinin bilimsel gelişimine paralel olarak özgün ölçüm araçlarına duyulan ihtiyacı da beraberinde getirmiştir. Hemşirelik alanında ölçek geliştirme çalışmalarının artması olumlu bir gelişme olmakla birlikte, gelecek araştırmalarda metodolojik kalite ve psikometrik özelliklerin güçlendirilmesine daha fazla önem verilmelidir. Tezlerinin büyük oranda devlet üniversitelerinde yürütülmüş olması, devlet üniversitelerindeki akademik kadro ve lisansüstü öğrenci sayısının vakıf üniversitelerine kıyasla daha fazla olmasıyla açıklanabilmektedir. Araştırma kapasitesi ve beşerî sermaye açısından devlet üniversitelerinin bu alandaki öncü rolü görülmektedir. Vakıf üniversitelerinde hemşirelik lisansüstü programlarının güçlendirilmesi ve araştırma kapasitesinin artırılması için teşvik edici politikalar geliştirilmesi önerilmektedir. Örneklem gruplarının dağılımı ve büyüklüğü dikkate alındığında beklenen sonuçlar gözlemlenmiş olup örneklem gruplarının hemşirelik uygulamalarının farklı paydaşlarını kapsayacak şekilde çeşitlendirilmesinin ölçüm araçlarının genellenebilirliğinin artmasında faydalı olacağı düşünülmektedir. Geliştirilen ölçeklerin

yapısal özelliklerine bakıldığında alt faktör ve toplam madde sayıları literatürdeki farklı çalışmalarla örtüşmekte olup gerçekleştirilecek yeni çalışmalara rehberlik edeceği düşünülmektedir. Benzer bibliyometrik analizlerin belirli aralıklarla tekrarlanması, hemşirelik disiplinindeki metodolojik eğilimlerin izlenmesi açısından önem taşımaktadır. Bu çalışma hemşirelik araştırmalarının kalitesinin artırılması ve disiplinin bilimsel altyapısının güçlendirilmesi için değerli bir kaynak oluşturacağını düşünmekteyiz.

Araştırmanın Sınırlı Yönleri

Bu çalışma, ulusal tez merkezindeki veri tabanından erişilebilen tezlerle sınırlıdır.

Bilimsel Sorumluluk Beyanı

Yazarlar, araştırma tasarımı, veri elde edilmesi, analiz ve yorumlama, yazım dahil olmak üzere makalenin içeriğinden, içeriğin hazırlanmasından ve bilimsel incelemesinden ve makalenin son şeklinin onaylanmasından sorumlu olduklarını beyan ederler.

Etik Onay

Bu çalışma kapsamında Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nde yer alan, kamuya açık ve herkes tarafından erişilebilir nitelikteki tezler incelenmiştir. Ayrıca yalnızca yazarları tarafından erişim izni verilmiş tezler kullanıldığından, çalışma için etik kurul onayı alınmasına gerek duyulmamıştır.

Çıkar Çatışması

Araştırmacılar bu çalışmada çıkar ilişkisi olmadığını beyan etmektedirler.

Yazar Katkıları

Araştırmanın yürütülmesine ilişkin yazarların katkıları aşağıda belirtilmiştir:

Hüseyin YAŞAR: Araştırma tasarımı, veri toplama, analiz ve yorumlama, yazım süreci.

Seval AKBEN: Metodoloji, veri analizi ve akademik danışmanlık.

Hüseyin YAŞAR, Seval AKBEN: Literatür taraması, bulguların değerlendirilmesi.

Sezer AVCI: Akademik inceleme, yazım denetimi ve sonuçların doğrulama süreci.

Tüm yazarlar, çalışmanın son halini incelemiş ve yayınlanmak üzere onaylamıştır.

Mali Destek/Finansman

Bulunmamaktadır.

KAYNAKÇA

1. Alcalá-Albert G, Parra-González M. Bibliometric Analysis of Scientific Production on Nursing Research in the Web of Science. *Education Sciences*. 2021;11(9):455. <https://doi.org/10.3390/educsci11090455>.
2. Xia Y, Huang H, Halili X, Tang S, Chen Q. Instruments for measuring nursing research competence: a COSMIN-based scoping review. *BMC Nursing*. 2023;22(410). <https://doi.org/10.1186/s12912-023-01572-7>.
3. Demirkaya F. Examination of theses written in the field of nursing management in turkey: the retrospective review. *Journal of Health and Nursing Management*. 2020;7(3):431-440. <https://doi.org/10.5222/shyd.2020.69672>.
4. Yücel İ, Camci N. Türkiye'de hemşirelik bakımının yaşam kalitesi üzerindeki etkisini belirlemeye yönelik tezlerin incelenmesi: sistematik bir derleme. *Sağlık ve Teknoloji Dergisi (HTechJ)*. 2024;2(1):17-20. <https://doi.org/10.53713/htechj.v2i1.134>.
5. Barış VK, Yılmaz A, Celik I, Keskin AY, Bektaş M, Intepeler SS. The Turkish version of nursing practice readiness scale: Cross-cultural adaptation and psychometric evaluation. *International journal of nursing practice*. 2024;30(4):e13254. <https://doi.org/10.1111/ijn.13254>.
6. Şahin MG, Boztunç Öztürk N. Scale development process in educational field: a content analysis research. *Kastamonu Education Journal*. 2018;26(1):191-199. <https://doi.org/10.24106/kefdergi.375863>.
7. Sjoding MW, Cooke CR, Iwashyna TJ, Hofer TP. Acute respiratory distress syndrome measurement error. potential effect on clinical study results. *Annals of the American Thoracic Society*. 2016;13(7):1123-1128. <https://doi.org/10.1513/annalsats.201601-072oc>.
8. José De Oliveira O, Francisco Da Silva F, Juliani F, César Ferreira Motta Barbosa L, Vieira Nunes T. Bibliometric method for mapping the state-of-the-art and identifying research gaps and trends in literature: an essential instrument to support the development of scientific projects; 2019. <https://doi.org/10.5772/intechopen.85856>.
9. Lawani S. Bibliometrics: its theoretical foundations, methods and applications. *Libri*. 1981;31(Jahresband):294-315. <https://doi.org/10.1515/libr.1981.31.1.294>.
10. Umate R, Patil M, Telrandhe S, Pathade AG. Bibliometric analysis of publications from web of science affiliated to health sciences university from 2017-2019. *Journal of Evolution of Medical and Dental Sciences*. 2020. <https://doi.org/10.14260/jemds/2020/386>.
11. Barakazi M, Kuzucanlı G. Bibliometric analysis of postgraduate theses on the relationship between communication and tourism. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 2022;48:108-117. <https://doi.org/10.52642/susbed.1097037>.
12. Bahadır H, Lülecı D. Bibliometric analysis and publication status of public health specialization theses in Turkey. *Balıkesir Health Sciences Journal*. 2025;14(1):40-47. <https://doi.org/10.53424/balikesirsbd.1555989>.
13. Uysal D, Demirsoy N, Türe A, Bıyık M, Trindade LDL, Ribeiro OMPL, Ventura-Silva JMA. Nurses' work methods assessment scale: turkish validity and reliability study. *Nursing Reports*. 2025;15(6):220. <https://doi.org/10.3390/nursrep15060220>.
14. Yavuz M. Nursing doctoral education in Turkey. *Nurse education today*. 2004;24(7):553-559. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2004.07.007>.
15. Haydaroğlu S, Temiz S. Eğitimde inovasyon konulu lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi, Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi. 2025;60(2):1653-1671. <https://doi.org/10.63556/tisej.2025.1503>.
16. Akkaya HE, Kaya E, Gökmen R, Gedik MS, Akpınar Dİ. Global trends and collaboration networks in radiology: A bibliometric analysis of the 500 most-cited articles in Web of Science. *Clinical Imaging*. 2026. <https://doi.org/10.1016/j.clinimag.2025.110700>.

17. Filiz M, Ardıç M. Hemşirelik bölümü doktora tezlerine yönelik bibliyometrik bir analiz. Uluslararası İktisadi ve İdari Akademik Araştırmalar Dergisi. 2022;2(3):57-63.
18. Gökdemir F, Yılmaz T. Likert tipi ölçekleri kullanma, modifiye etme, uyarlama ve geliştirme süreçleri. Journal of Nursology. 2023;26(2):148-160. doi:10.5152/JANHNS.2023.22260.